

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 008-01-2/2019/7
Datum: 26. 3. 2019

Poročilo o Medparlamentarni konferenci o skupni zunanji in varnostni ter varnostni in obrambni politiki (SZVP/SVOP)

Bukarešta, 6. 3. - 8. 3. 2019

V Bukarešti je od 6. do 8. 3. 2019, v okviru romunskega predsedovanja Evropski uniji, potekala Medparlamentarna konferenca o skupni zunanji in varnostni/ varnostni in obrambni politiki EU, katere se je v imenu Državnega sveta Republike Slovenije udeležil predsednik Komisije za mednarodne odnose in evropske zadeve Bojan Kekec. Konference sta se strani Državnega zbora Republike Slovenije udeležila predsednik odbora za zunanjo politiko Matjaž Nemeč in podpredsednik odbora za zunanjo politiko mag. Andrej Šircelj.

Konferenca je imela sledeči dnevni red:

1. Vzhodno partnerstvo – 10 let evropskih prizadevanj
2. Strateški pomen Črnega morja v programu EU
3. Prednosti in strategije skupne zunanje in varnostne politike ter skupne varnostne in obrambne politike: prihodnost evropske varnosti
4. Trikotnik skupne varnostne in obrambne politike: PESCO-CARD-EDF
5. Delavnice:
  - a. Prihodnost skupne zunanje in varnostne politike ter skupne varnostne in obrambne politike s perspektive Brexit-a
  - b. Strategija EU za Podonavje
  - c. Kibernetska varnost in hibridno vojskovanje
  - d. Vojaška mobilnost, izziv za razvoj sinergije med zvezo NATO in EU
6. Verodostojna perspektiva za širitev in krepitev zaveze EU Zahodnemu Balkanu

***

Navzoče so v uvodnem delu nagovorili Călin Popescu-Tăriceanu, predsednik Senata, Liviu Dragnea, predsednik Poslanske zbornice, Cristian Sorin Dumitrescu, predsednik odbora za zunanje zadeve v Senatu, in podpredsednik Evropskega parlamenta, Ioan Mircea Pașcu.

Călin Popescu-Tăriceanu je v svojem nagovoru izpostavil, da nedavne krize, ki so pretresle našo družbo - evropska kriza državnega dolga, begunska kriza, Brexit, povzročile, da se skupna zunanja in obrambna politika soočata z novimi izzivi. temu je treba dodati tudi vprašanje legitimnosti delovanja Evropske komisije na eni strani, zaradi njenega razumevanja namena in funkcije člena 7 Pogodbe EU in njene lastne vloge, ki jo ima v odnosu z vladama Madžarske in Poljske. Po drugi strani je z vidika legitimnosti vprašljivo tudi odlašanje Komisije v zvezi z Romunijo in Bolgarijo, da

60
LET
STAVBE

odpravi mehanizem sodelovanja in preverjanja, ki spodkopava njuno polno članstvo v EU od pristopa, leta 2007. Krize in izzivi, na katere se ne odzovemo pravilno povzročajo razkole in poglobljajo obstoječo razdrobljenost. Kot člani parlamentov EU moramo poiskati rešitve, ki bodo omogočile ponovno kalibracijo evropskega političnega konstrukta, obenem pa si moramo prizadevati za skupno zunanjo politiko, ki temelji na skupnih vrednotah vzhoda in zahoda, severa in juga. Evropa dveh ali več hitrosti bi najverjetneje pomenila dodatno oviro na poti do soglasja. Brez dvoma se bodo krize in izzivi, ki zahtevajo skupen odziv EU, še naprej pojavljali, zato se moramo izogibati neenotnosti na domači fronti, da bi lahko zgradili prepotrebno osnovo za oblikovanje trdnega in enotnega stališča. Prekinitev pogodbe o jedrskih silah (INF), odziv vzhodnega boka na grožnje, ki se pojavljajo po priključitvi Krima so le nekateri izzivi skupne zunanje in varnostne politike. Črnomorska regija je ena od najbolj kritičnih regij za varnost EU, zato morajo evropske institucije povečati prepoznavnost te regije in oblikovati bolj razčlenjen regionalni pristop. V zvezi s tem zbuja skrb militarizacija Azovskega morja, saj agresija in kršenje mednarodnega prava ogrožajo varnost celotne regije. Romunija si je prizadevala za vzpostavljanje razmer za pristop Republike Moldavije k EU. Tako je podpirala prizadevanja, da bi institucije iz Kišinjeva dosegle evropske standarde, kot tudi krepitev kulturnih, socialnih in gospodarskih povezav. Odnos med EU in Republiko Moldavijo ne bi smel postati žrtev nedavnega razvoja dogodkov. Pomembno je, da je Skupina prijateljev Republike Moldavije po volitvah še naprej ostane dejavna na področju razvoja političnega konteksta in si prizadeva za vzpostavitev zaupanja v Kišinjevu - v korist krepitev demokratičnih mehanizmov in institucij in izgradnje pro-evropske družbe v neposredni soseščini EU. Kibernetsko in hibridno bojevanje prav tako predstavlja pomembna izziva, s katerimi se moramo soočiti skupaj in sprejeti ustrezne ukrepe na področju skupne varnostne in obrambne politike. Parlamenti držav članic si morajo prizadevati za vzpostavitev zakonodajnih okvirov, ki bodo omogočili razvoj odporne družbe, hkrati pa moramo biti bolj dejavni v naši vzhodni in južni soseščini ter zagotoviti, da so naši partnerji dobro opremljeni s sredstvi za širjenje in zaščito demokracije, svobode in človekovega dostojanstva. Pozdraviti je treba podpis in izvrševanje Prespanskega sporazuma, ki predstavlja pomemben gradnik miru in stabilnosti v jugovzhodni Evropi. Treba si je prizadevati za razrešitev dolgoletnih sporov, zlasti prek dialoga med Beogradom in Prištino. Podpreti je treba vsa prizadevanja za notranjo in zunanjo spravo kot predpogoj za pristop k EU in pozvati države Zahodnega Balkana, da premagajo preostale razlike.

Liviu Dragnea, predsednik Poslanske zbornice je v svojem nagovoru poudaril, da bo dialog prispeval k oblikovanju skupnega stališča. Vsaka država članica pa si mora prizadevati za varnost svojih državljanov.

Cristian Sorin Dumitrescu je izpostavil, da mora EU okrepiti varnostno politiko in oblikovati skupno in močno stališče. Združeno kraljestvo sicer zapušča EU, a mora ostati pomemben partner. Vse države članice morajo skupaj oblikovati stališča glede obrambe in sankcij. Gre za občutljive teme, ki jih moramo naslavlјati skupaj. Sredstva iz evropskega proračuna se morajo nameniti za raziskave tudi na področju obrambe. V zadnjih letih je bil dosežen napredek. Evropa se spreminja in v zadnjem času sooča s številnimi novimi izzivi – klimatske spremembe, hibridno vojskovanje – razvijajo se nove taktike in nove strategije, zoperstaviti pa se jim moramo skupaj.

Ad 1)

Glavna vprašanja, ki se nanašajo na prihodnost evropske politike so - vprašanje je ali je politika dovolj učinkovita in ali je proračun dovolj definiran ter ali imajo države članice dovolj volje, da se spopadejo z izzivi, ki jih prinaša prihodnost.

Teodor Meleșcanu, romunski minister za zunanje zadeve, je dejal, da je treba pregledati, kaj se je na področju vzhodnega partnerstva dogajalo v zadnjih desetih letih. Treba je premisliti, kaj se bo dogajalo po letu 2020.

Thomas Mayr-Harting, izvršni direktor za Evropo in Centralno Azijo pri ESZD je poudaril, da je podpora evropskih idej v nekaterih državah večja kot na ravni celotne EU. V zadnjih desetih letih se je okrepila odpornost držav. Potrebne so nadaljnje reforme, ki bodo omogočile ustvarjanje novih delovnih mest, energetske varnost in možnosti za izobraževanje. Treba je še naprej delovati proaktivno. Okrepiti je treba upravljanje, ki mora biti učinkovito in pravično. Do leta 2020 je treba storiti še mnogo. Treba je zagotoviti svobodo medijev. Izbira ukrepov ni omejena, snovanje evropske politike mora temeljiti na spoštovanju razlik in vključevanju. Državam, ki si želijo storiti več je treba nuditi možnost za močnejšo integracijo. Interes Ukrajine je zaznati v digitalnem sektorju. Na energetske trgu je potrebno tesnejše sodelovanje na področju carin. Treba je proučiti možnosti za tristransko sodelovanje in promovirati ideje, na katerih temelji evropska politika.

Titus Corlățean, senator, bivši minister za zunanje zadeve, je dejal, da je treba oblikovati inovativen sporazum z Armenijo. Svoboda izražanja ustvarja strateške izzive. Potreben je nov vključujoč pristop za države, ki so bile nekoč del Sovjetske zveze. Že pred petimi leti se je začela politična razprava o tem, da je treba ljudem, dati občutek, da so varovani. Je razlika med tem, le se stvari dejansko izvedejo ali se jih zgolj obljublja. S tem namenom je treba cilj jasno določiti, saj ga bo tako tudi v realnosti lažje doseči. V državah članicah smo bila priča razvoju več politik. Treba je pokazati solidarnost in osnovati enoten pristop.

Zavedati se je treba skupnih zavez EU o ohranjanju enotnosti, suverenosti in ozemeljske celovitosti držav vzhodnega partnerstva. Prizadevati si je treba za mirno reševanje vseh sporov in uporabo mednarodnega prava, demokratičnih standardov in spoštovanje človekovih pravic, vladavine prava ter zagotoviti dobro upravljanje s preglednimi pravili. V državah vzhodnega partnerstva se je treba osredotočiti na reforme na podlagi načela „več za več“ ter spodbujati in zagotavljati pogoje za reforme. Treba je nudi podporo tistim, ki delijo skupne evropske vrednote in so pripravljeni uresničiti vse potrebne reforme. Tako je potrebno bolj ambiciozno vzhodno partnerstvo za tiste države, ki so pripravljene sprejeti bolj ambiciozne ukrepe. Nenehne kršitve mednarodnega prava s strani Rusije in hibridno vojskovanje v regiji sta obžalovanja vredna.

V razpravi so udeleženci poudarili, da gre za test mehke moči. Treba se je zavedati, da samo skupne vrednote niso dovolj, potrebna je tudi moč. V desetih letih nam ni uspelo preseči vseh ovir. EU mora okrepiti civilne misije in nastopiti kot močen akter. Zastavljeno je bilo vprašanje, zakaj se ne organizira politični vrh na temo vzhodnega partnerstva, glede česar je bilo pojasnjeno, da je bila sprejeta odločitev, da je primerneje organizirati ministrsko srečanje. Treba je podpreti suverenost in enotnost Ukrajine. Za vsako državo, ki se želi priključiti EU veljajo iste zahteve, spoštovati

morajo vse akte. Treba je okrepiti obrambo in podpirati dialog, ki temelji na spoštovanju mednarodnega prava. Treba je okrepiti odpornost partnerjev in socialne strukture. Treba je poiskati rešitve, da bodo države vzhodnega partnerstva lahko vzpostavile nove odnose z EU. Posebno pozornost zahtevajo tudi pravice manjšin.

Ad 2)

Ioan Mircea Pașcu, podpredsednik evropskega parlamenta, je dejal, da je treba podpreti večje zanimanje za regijo in si prizadevati za izogibanje konfliktom. Poudaril je dodano vrednost in pomen južnega plinskega koridorja za povečanje zanesljive oskrbe Evropske unije z energijo. Opozoril je, da je območje Krima militarizirano in da večina virov oborožitve prihaja iz območja Črnega morja. Evropa mora ostati pozorna.

Gabriel-Beniamin Leș, romunski minister za nacionalno obrambo je poudaril, da se je evropska perspektiva spremenila. Območje Črnega morja še vedno predstavlja območje konflikta. Pri tem se pojavljajo tako klasične oblike orožja kot tudi hibridno orožje. Črnomska regija je regija, ki je izjemno pomembna za varnost. Varnosti Romunije se ne more obravnavati brez obravnave varnosti Črnomske regije. Vpletenost EU in Nata mora biti usmerjena v promocijo varnosti. Krizno upravljanje, sodelovanje predstavljata ključne elemente pristopa. Treba je uporabiti celovit pristop. Razdrobljen pristop, ki ga je EU imela v preteklosti, se ni izkazal za učinkovitega. Treba je postopati pragmatično. Na področju vojaške strategije je bil napredek premajhen in prepočasen. Treba je izboljšati pomorska sredstva. Treba bo poglobiti sodelovanje in okrepiti pretok informacij. Treba je okrepiti odpornost držav, ki mejijo na črnomorsko regijo. Potrebna je učinkovita komunikacija.

Sorin Ducaru, bivši pomočnik generalnega sekretarja Nata za nove varnostne izzive, je dejal, da črnomska regija predstavlja področje, kjer se stikata vzhod in Evropa in tako predstavlja pomembno strateško točko za Evropo. Je konec sodobne svilene poti. Treba se je treba zavedati kompleksnosti tega območja. Treba je pravilno nasloviti grožnje kot so kibernetiko orožje in skladno izkoristiti vse možnosti, ki jih imamo na voljo za njihovo omejitev. Evropske agencije lahko oblikujejo učinkovite skupne pristope. Pri tem je velikega pomena tudi sodelovanje med EU in Natom. To predstavlja dobro možnost za kombinacijo mehke in trde moči in osnove strateškega sodelovanja.

V razpravi je bilo poudarjeno, da bi morala obramba tako območja Črnega morja kot Baltskega morja primarno ostati v rokah Nata. EU mora ostati akter, ki nadzira dogajanje v regiji. Treba je zagotoviti pomorsko varnost. Treba je povrniti kredibilnost Ukrajini. Treba je spoštovati suverenost naših sosedov in spoštovati zgodovino. EU in Nato še vedno nista naredila dovolj v tem področju. Človeški viri in finančna sredstva se trošijo za obrambo pred tradicionalnimi oblikami groženj, treba pa je posvetiti več pozornosti novim oblikam groženj. Treba je opredeliti, kaj bo zajemalo sodelovanje Nata in EU. EU ne sme podvajati ukrepov, ki jih bo izvajal Nato. Gre za območje, ki dopušča, če ne celo zahteva prisotnost obeh organizacij in obe morata med seboj sodelovati in se dopolnjevati.

Črnomska regija ostaja ena od najpomembnejših regij za varnost EU. Ravnanje Rusije v Azovskem morju predstavlja kršitev mednarodnega pomorskega prava in

mednarodnih obveznosti, ki zavezujejo Rusijo. Gradnja mostu med rusko regijo Krasnodar in krimskim mestom Kerč ter polaganje podvodnih kablov na nezakonito priključen krimski polotok brez soglasja Ukrajine predstavljata rusko kršitev ukrajinske suverenosti in ozemeljske celovitosti. Zaskrbljujoča so ruska militarizacija Azovskega

morja, črnomske regije in območja Kaliningrada, pa tudi ponavljajoče se kršitve teritorialnih voda evropskih držav v Baltskem morju. Evropske institucije morajo povečati prepoznavnost črnomske regije in osnovati bolj artikuliran regionalni pristop, saj je treba skupne težave obravnavati enotno.

Ad 3)

Predvidena je bila telekonferenca z Federico Mogherini, visoko predstavnico EU za zunanje zadeve in varnostno politiko, a zaradi tehničnih težav ni bila izvedena. To je privedlo do neodobravanja navzočih, nekateri so celo izrazili mnenje, da neudeležba Mogherinijeve na konferencah kaže na nespoštovanje udeležencev konference.

Čas je, da EU razvije skupno zunanjo in varnostno politiko, ki se bo zavzemala za interese, načela in vrednote EU in, ki bo ponujala učinkovite rešitve za soočanje z naraščajočimi izzivi v soseščini. Instrumenti, ki jih imamo na voljo se morajo koristiti učinkoviteje in države članice morajo dajati prednost enotnim stališčem EU. Ideje, kot so vzpostavitev Varnostnega sveta EU in uvedba glasovanja s kvalificirano večino v Svetu EU glede zadev, ki se nanašajo na skupno zunanjo in varnostno politiko, razen tistih, ki so vojaškega ali obrambnega pomena, zahtevajo poglobljeno analizo, preden jih bodo obravnavale države članice. Konec pogodbe o omejitvi jedrskih raket srednjega dosega (INF) nas sooča z možnostjo nove jedrske oborožitve v Evropi. Evropa mora stati trdno skupaj in se zavzeti za našo kolektivno varnost, stopiti moramo skupaj z našimi zavezniki, da odvrnemo poskuse Rusije, da nas bi ustrahovala in vplivala na našo enotnost ter ogrozila desetletja miru v Evropi.

Ad 4)

Jorge Domecq, izvršilni direktor Evropske obrambne agencije (EDA) je dejal, da se je treba imeti usklajen pristop. Pri reševanju težav se je treba zavedati soodvisnosti. Treba je okrepiti zmožnosti na področju pomorstva. PESCO ponuja možnosti za nadaljnji razvoj. Treba je začeti uresničevati projekte, ki jih še potrebujemo. Pri nadaljnjih projektih je treba poudariti njihovo povezovalno komponento poleg konkretno zastavljenih ciljev. Prav ta povezovalni element loči PESCO od ostalih projektov. Sredstva je treba nameniti za raziskave in naložbe. Projekti morajo temeljiti na potrebah držav članic. V ozir je treba vzeti tako nacionalne potrebe kot potrebe Nata.

Andrei Ignat, državni sekretar na oddelku za oborožitev na ministrstvu za obrambo, je v svojem nagovoru poudaril, da je treba je vlagati v tehnološke zmogljivosti in industrijo, projekte in opremo. EDF dopolnjuje nacionalne sklade. Načeloma bodo sredstva iz sklada zadoščala za zadostitev vseh potreb.

Arnout Molenaar, višji strokovnjak za zadeve obrambne politike in vodja divizije CMPD.2 »Capabilities concepts, training and exercises«, je poudaril, da mora med EU in Natom obstajati medsebojno dopolnjujoč odnos.

V razpravi so udeleženci izpostavili, da so nacionalni parlamenti premalo obveščeni glede financiranja. Zanimal jih je tudi nadzor nad EDF. Opozorili so na vedno nove oblike groženj, ki so v uporabi in se razvijajo, pri čemer je treba vedno znova vzeti pod drobnogled naše zmožnosti obrambe pred njimi. Poudarili so, da mora Nato ostati temeljni zaveznik EU. V odgovoru je bilo pojasnjeno, da je treba grožnje naslavljati na vseh treh nivojih – na regionalnem, nacionalnem in nato na vse evropskem ter posledično izbrati ukrep, ki bo uporabljen na vseh treh nivojih. Predlagano je bilo, da vse države članice okrepijo investicije v umetno inteligenco. Naložbe na tem področju je treba okrepiti. Glede naložb je treba oblikovati pravila, ki bodo usklajena z mednarodnim pravom in preprečiti izkoriščanje oboroženih sil. Izpostavljen je bil tudi problem nelegalnih migracij in trgovine z ljudmi in vprašanje zaščite meja.

Nov instrument skupne zunanje in varnostne politike - usklajeni letni pregled na področju obrambe (CARD) ustreza ambicijam, ki izvirajo iz ciljev Načrta za razvoj zmogljivosti s Stalnim strukturiranim sodelovanjem (PESCO). Evropski obrambni sklad (EDF) spodbuja delovanje na široki ravni in razvoj obrambnih tehnologij in prototipov bodočih sistemov zlasti v okviru PESCO. Ti trije instrumenti so bistveni za oblikovanje varnostne in obrambne politike na ravni Unije. Treba je doseči napredek pri skupni uporabi teh instrumentov in uporabi drugih instrumentov zlasti Natovega procesa obrambnega planiranja.

Ad 5)

V okviru zasedanja so potekale tudi delavnice na temo: Prihodnost skupne zunanje in varnostne politike ter skupne varnostne in obrambne politike s perspektive Brexit-a, Strategija EU za Podonavje; Kibernetska varnost in hibridno vojskovanje in Vojaška mobilnost, izziv za razvoj sinergije med zvezo Natom in EU. Predsednik Komisije za mednarodne odnose in evropske zadeve, Bojan Kekec, se je udeležil delavnice Vojaška mobilnost, izziv za razvoj sinergije med zvezo Natom in EU. Svetovalka Neža Dular pa se je udeležila delavnice Prihodnost skupne zunanje in varnostne politike ter skupne varnostne in obrambne politike s perspektive Brexit-a.

***

Prihodnost SZVP/SVOP iz perspektive BREXIT-a

Jean Jaques Bridey, predsednik Odbora za nacionalno obrambo in oborožene sile v Narodni skupščini v Franciji je v svojem nagovoru dejal, da EU potrebuje več sredstev za krepitev vojaških zmogljivosti. EU mora biti sposobna reševati kritična stanja na področju zunanje in obrambne politike. Potreben je enoten pristop na nacionalni ravni. Združeno kraljestvo ne moremo vključevati v vprašanja zunanje in varnostne politike na način, kot da nikoli ni zapustila EU. Treba je osnovati bolj fleksibilen pristop. Treba je razviti novo strategijo. Treba je poskrbeti, da EU postane bolj avtonomna Ne moremo se zanašati na ZDA in Združeno kraljestvo. Treba je imeti tako vizijo kot tudi konkretno delovati. EU mora okrepiti svojo mednarodno vlogo. SVZP in SVOP morata ostati skupna točka prihodnje politike EU. Izstop Združenega kraljestva bo prinesel velike izgube na področju izmenjave informacij, akcij in zmogljivosti. EU in Združeno kraljestvo se lahko med seboj krepi v dejanjih

in vrednotah. Še naprej bosta med seboj tesno sodelovala in prav sodelovanje predstavlja prioriteto.

Zavedati se je treba potrebe po iskanju kreativnih rešitev za prihodnje sodelovanje med EU in Združenim kraljestvom na področju SZVP in SVOP, ki bodo zagotavljal, da skupni interesi ne bodo ogroženi. Potrebna sta tesno sodelovanje in večja vključenost na vseh področjih zlasti na področju usklajevanja stališč v mednarodnih organizacijah in na področju politike sankcij. Na področju SVOP so Združeno kraljestvo in države članice izrazile željo, da bi ohranile čim tesnejše sodelovanje, vključno preko Nata.

Vojaška mobilnost, izziv za razvoj sinergij med Natom in EU

Osrednja govornika sta bila Eduard Simion, general brigade, vrhovni poveljnik zavezniških sil za preoblikovanje v Evropi in Aukje de Vries, predsednik Odbora za obrambo na Nizozemskem. V okviru delavnice je bilo izpostavljeno, da izzivi mednarodnega varnostnega okolja terjajo, da se več pozornosti nameni za kolektivno obrambo in njene potrebe, zlasti za vojaško mobilnost. Postopki in infrastruktura v Evropi nista ustrezno dimenzionirana. Na novo razviti koncepti vojaške mobilnosti v Natu in načrtovano financiranje s strani EU in Nata in nacionalnih proračunov bodo privedli do bolj nemotenih postopkov in naložb na prava mesta v državah članicah. Medparlamentarno sodelovanje bo bistvenega pomena za določanje prednostnih nalog projektov, financiranje in skupni politični nadzor nad doseženim napredkom. Evropska komisija je v okviru Večletnega finančnega okvira predlagala namenitev 6,5 milijarde EUR za financiranje dvojne rabe infrastrukture (civilno-vojaško). Cilj je prilagoditi evropsko prometno omrežje vojaškim zahtevam in izboljšati vojaško mobilnost v EU. To bo pomembno prispevalo k popolni obrambni uniji do leta 2025, kar je tudi prednostna naloga Komisije.

V razpravo se je v okviru delavnice vključil tudi državni svetnik Bojan Kekec, ki je opozoril na administrativno-tehnične ovire in težavami z ilegalnimi migranti na tovornih vlakih, ki se pojavljajo pri železniškem prevozu v Dobovi, najprometnejšem železniškem mejnem prehodu s Hrvaško in s tem zaradi dodatnih kontrol povzročajo velike zamude.

Ad 6)

Osrednji govorniki v okviru te točke dnevnega reda so bili Mircea Geoană, diplomat in politik, bivši zunanji minister, bivši predsednik romunskega Senata; Tanja Miščević, glavna pogajalka Srbije za EU pogajanja, ki je v svojem nagovoru poudarila, da na področju zahodnega Balkana ostajajo še številni nerazrešeni konflikti z devetdesetih let in Srbija se zavzema za dialog in Knstantinos Douzinas, predsednik Odbora za obrambo in zunanje zadeve v Grčiji, ki je opozoril na obstoj nacionalističnih gibanj. Odločnost, vztrajnost in pogum, ki so ga pokazali politični in civilni akterji, so pripeljali do uresničitve Prespanskega sporazuma kot velikega temelja miru in stabilnosti v jugovzhodni Evropi. Vsi pristojni za sprejemanje odločitev v regiji morajo graditi na tem, da razrešijo drug dolgoletne spore, zlasti prek dialoga med Beogradom in Prištino. EU si prizadeva za trajno notranjo in zunanjo spravo, ki je predpogoj za

pristop k EU in poziva države v regiji, naj premostijo preostale razlike. Podpreti je treba prizadevanja za reforme v regiji in njeno preoblikovanje, ki je osnovano na demokraciji, dobrem upravljanju in vladavini prava kot temeljih varne in trajnostne evropske prihodnosti Zahodnega Balkana. Notranji politični dialog, boj proti korupciji in organiziranemu kriminalu, zaščita človekovih pravic, zlasti prek manjšin, in zaščita svobode medijev so bistvenega pomena.

Bojan Kekec l.r.

Zapisala:

- Neža Dular, Državni svet